

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 23 november 2017

Interpellatie

Agenda nr. 14/1 Interpellatie in verband met crisis in musea en Arenberg, oorzaken en oplossingen – Stop onbehoorlijk bestuur, ingediend door Kris Merckx (PVDA).

Onze musea en de Arenbergschouwburg, en hun personeel, mogen geen dupe zijn van het knoeiwerk van de provinciehervorming en het getouwtrek tussen provincie en stad.

Beschrijving van de ernst van de crisis op een goede maand van de geplande overdracht naar de Stad Antwerpen

Gebeurtenissen bij de musea Momu, FoMu en DIVA.

De onenigheid tussen provincie- en stadsbestuur over de plaats en functionering van De Museumstichting (DMS) zijn geëscaleerd tot een open crisis.

- Op 20 oktober collegebesluit van Stad Antwerpen over de modaliteiten voor een eventuele functionering van DMS en de Arenberg binnen stedelijke kader. Gedeputeerde cultuur (Luk Lemmens) en directeur DMS (Walter Rycquart) roepen op RvB van DMS op dit collegiaal genomen collegebesluit te verwerpen wegens: tot 11.000 EUR per jaar verlies op tweede pensioenpijler voor contractuelen, afoming middelen musea, beknotting autonomie en bureaucratische rompslomp bij stad. De DMS-directeur gaat in beroep bij gouverneur tegen collegebesluit en roept personeel op dit ook te doen.
- 3 november: brief deputatie aan minister Gatz om de overdracht ofwel uit te stellen, ofwel DMS onderbrengen bij de Vlaamse overheid ofwel... terug naar de provincie.

Besluit: het getouwtrek tussen provincie- en stadsbestuur bereikt met de transitiechaos een hoogtepunt.

Gebeurtenissen bij de Arenbergschouwburg

Op de Commissie Cultuur van 25/9 nog geruststellende mededeling: "Voor de Arenberg zijn we dicht bij een concreet scenario voor de inkanteling van De Arenberg in vzw Kunstenstad." Maar... begin november verschijnt een Open Brief 'De Arenberg moet de Arenberg blijven'.

De oorzaken en verantwoordelijkheden voor dit staaltje onbehoorlijk bestuur.

Die dienen in een juiste rangorde te worden aangestipt.

1. **De knoeiboel van minister Homans genaamd 'provinciehervorming'**

Het afslankingsplan van minister Homans voor de provincies is de hoofdbron van alle huidige ellende. Al van in oktober 2014 heeft de PVDA voorspeld dat dit plan, door het totale gebrek aan visie, voorafgaande voorbereiding en overleg zou leiden tot chaos, afbraak en ontwrichting. We kritiseerden het ook als een demagogische politieke stunt en een verborgen neoliberale besparingsoperatie. Dit alles is helaas uitgekomen. Dat gebrek aan voorbereiding en visie wordt nu, op dramatische wijze, nog duidelijker door de crisis bij onze musea en de Arenbergschouwburg. Anderhalve maand vóór de overdracht blijkt nog niets definitief rond te zijn en is de chaos compleet. Alle betrokkenen, ook aan de top, spreken nu zelf van een staaltje 'totaal onbehoorlijk bestuur', maar schuiven de zwarte piet wel door naar elkaar. Dat het personeel daarbij als speelbal wordt gebruikt is even onaanvaardbaar als pijnlijk.

2. Initiatieven om eigen posities en belangen voorop te stellen

– Voor de overdracht van onze provinciale musea naar de stad Antwerpen zijn gedeputeerde Luk Lemmens (N-VA) en Walter Rycquart, departementshoofd cultuur, onmiddellijk gestart met een bijzonder plan. Waar andere provinciale musea, zoals het Limburgse Gallo-Romeins Museum, akkoord waren om gewoon omgevormd te worden van een autonoom provinciaal bedrijf (APB) naar een autonoom gemeentelijk bedrijf (AGB) van de stad Tongeren, werd voor de Antwerpse musea FOMU, MoMu en DIVA een andere constructie bedacht. Zij zouden worden samengebracht in De Museumstichting of DMS, een stichting van openbaar nut (SON). Oprichting op 22 september 2016 goedgekeurd met als voorzitter gedeputeerde Luk Lemmens en als algemeen directeur dhr. Walter Rycquart. Onze partij stemde tegen.

– N-VA, was drijvende kracht achter de provinciehervorming. Zou het dan niet logischer geweest zijn dat de Antwerpse gedeputeerde er zich als eerste bij neerlegde dat hij, net zoals zijn collega's uit de andere provincies, zijn bevoegdheid over cultuur verliest? Maar in plaats daarvan zette hij hier een constructie op waarbij hij na de transitie, als voorzitter van DMS, toch nog de bevoegdheid behoudt over de meest prestigieuze culturele instellingen van de provincie... In principe kunnen er daarvoor gegronde en eerbare redenen bestaan. Bijvoorbeeld Maar dan had onze gedeputeerde dat vanaf 2014 duidelijk moeten zeggen en het afslankingsplan van zijn minister bestrijden en nog proberen tegen te houden in plaats van het hier altijd te verdedigen. Quod non.

Anderzijds, indien men de provinciehervorming loyaal had willen uitvoeren dan had men al zijn tijd gestoken in discussies met de stad om te verzekeren dat de musea ook binnen die structuur optimaal zouden kunnen functioneren. Praktisch alle energie ging naar de eigen constructie, niet naar overleg met de stad. Gevolg: in februari liet men de provincieraad de oprichting van een DMS nr. 2 goedkeuren, met louter privaatrechtelijk karakter. Volgens het collegebesluit van 20/10 een 'unilaterale' beslissing vermits de stad haar voorbehoud tegen het opgeven van het publiekrechtelijk karakter nooit officieel heeft laten vallen. In punt 5 trekt besluit nog altijd ronduit in twijfel of DMS wel een rechtsgeldige basis heeft.

– Hoofdgedeputeerde houdt tot nu toe vol dat er bij de stad een bureaucratische bestuurscultuur bestaat die fel verschilt van die bij de provincie. Indien zo, dan had men van meet af aan een inkanteling in de stad moeten afwijzen. Nu, het is nooit te laat om zaken te veranderen. Als de gedeputeerde en zijn collega's, niet alleen qua personeelsbeleid (behoud van alle rechten) maar ook qua museaal beleid (meer democratisch en volksgericht), resoluut in de goede richting gaan, willen we hen daarbij steunen. Op voorwaarde dat de daden navenant worden.

– In februari vroegen we eveneens of de DMS-formule ook niet bedoeld was om ook aan andere topmensen kansen te bieden om zo voordelig mogelijk en eventueel zelfs beter uit de transitie te komen. We kregen geen antwoord. En opnieuw: dit hield geen oordeel in over de bekwaamheid van de betrokkenen noch over het al dan niet nuttig zijn van een nieuwe post van algemeen directeur

boven de drie museumdirecteurs. Daarover is er trouwens ook hier geen overleg of debat geweest. Dat was beter wel gebeurd. Men had van in het begin over dit dossier open kaart moeten spelen.

Zo had men ook kunnen vermijden dat bij het personeel nu een gevoel groeit een pingpongballetje te zijn in een match om particuliere belangen aan de top.

3. Open en verborgen neoliberale agenda's

In februari 2017 diende het provinciebestuur de eerste oprichting van DMS te annuleren omdat minister Homans een louter privaatrechtelijk karakter eiste. Daartoe werd een nieuwe DMS opgericht met statuten die vrij ingrijpend veranderd werden. We hebben ook toen tegen gestemd onder meer omdat daarbij het aantal gecoöpteerde externe bestuurders uit de privésector sterk werd uitgebreid en die evenwaardige beslissingsbevoegdheden kregen als de politieke bestuurders.

Ook andere bepalingen zetten de deur open voor meer privatisering en commercialisering o.a. met grotere dienstbaarheid aan grote privé-sponsors (veel tijd steken in nocturnes en andere faveurs voor hun doelpublieken = de musea nog meer richten op de elite in plaats van op de hele bevolking).

Stop het geknoei en de manoeuvres: onze musea, de Arenberg en hun personeel mogen niet langer dupe en speelbal zijn

Anderhalve maand vóór de overdracht van de musea aan de stad een feit zou moeten zijn bevinden de personeelsleden en directies zich nu compleet 'in de shit' (ik citeer een museumdirecteur). De onrust en woede bij het personeel is, terecht, groot. Sommigen ondervonden al praktische problemen door de onduidelijke overgang naar DMS.

Oog in met de chaos stelt het provinciebestuur nu voor dat de FOMU, MoMU en DIVA naar de provincie zouden terugkeren. Op zich zou dit zeker geen slechte zaak zijn. Maar... inmiddels is er twee jaar lang veel energie, tijd én gelde gestoken in de oprichting van De Museumstichting, niet alleen bij het departement cultuur maar ook door opdrachten aan SDworx. Bij een terugkeer naar de provincie (de autonome provinciebedrijven) is dit dus allemaal voor niets geweest. Als onbehoorlijk bestuur kan dit tellen.

Correcte oplossingen nu! Bied het personeel de zekerheid waarop het wettelijk recht heeft en laat de musea zich zoals voorheen ontplooiën

Het is tijd om te proberen deze puinhoop van de slechte provinciehervorming op te kuisen.

Om persoonlijke belangen en open en verborgen neoliberale agenda's in verband met de musea opzij te zetten of op te doeken. Alleen zo kunnen we uit de impasse geraken en verzekeren dat de rechten van het personeel, de middelen en de werkwijze van de musea en de Arenberg onverkort behouden blijven.

Daartoe ziet de PVDA twee mogelijke oplossingen:

- 1) **De terugkeer van de drie musea en de Arenbergschouwburg naar de provincie onder de vorm van Autonome Provinciale Bedrijven, waarbij de vroegere beheersovereenkomsten, rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van het personeel opnieuw gelden.**

Dus niet onder de vorm van de nu opgerichte Museumstichting met de bijhorende nieuwe statuten en hun onderliggende neoliberale doelen. De DMS en haar statuten waren overigens afgestemd op functionering binnen het kader van de stad. Indien de terugkeer naar de provincie, omwille van de gelijke behandeling van alle provinciale culturele instellingen betrokken bij de transitie, slechts tijdelijk kan zijn moet ze een voldoende lange periode beslaan (minimum drie jaren zoals in het geval van De Warande). Op die wijze kan een correcte overdracht, in goede overeenstemming en met sociale garanties en doelstellingen, voorbereid en doorgevoerd worden.

- 2) **De stad Antwerpen, college en gemeenteraad, nemen de drie provinciale musea in hun groep van stedelijke musea op, wellicht**

best als Autonome Gemeentebedrijven (AGB) en de Arenbergshouwing wellicht best als aparte vzw.

De stad garandeert:

- **aan de musea en hun directies:**
 - o het integraal behoud van hun vroegere, overigens 'geormerkte' financiële middelen (budgetten) die door de provincie naar Vlaanderen worden 'verevend' met het oog op overdracht aan de stad;
 - o het behoud van een ruime autonomie op creatief en bedrijfsmatig vlak (dit laatste binnen het wettelijk vastgelegde sociale en administratieve kader).

Als meest geschikte organisatievorm kan daartoe voor de musea wellicht gekozen worden voor die van een Autonoom Gemeentebedrijf (AGB), en voor de Arenberg bijvoorbeeld die van een vzw.

- **aan het personeel: het behoud van al hun rechten (inzake tweede pensioenpijler en andere) die zij bij de provincie genoten** en gelijke rechten voor nieuwe aangeworvenen in de toekomst.

Inlevering voor de contractuelen op hun tweede pensioenpijler zou flagrant in strijd zijn met de bepalingen van het afslankingsdecreet dat het integrale behoud voorziet van de rechten die de overgedragen personeelsleden vroeger bij hun provinciebestuur genoten. In verband met de tweede pensioenpijler is, voor de provinciale personeelsleden die, zoals overgaan naar de Vlaamse overheid, in een protocol met de vakbonden vastgelegd dat zij de betere voorwaarden die zij op dat vlak bij de provincie genoten, behouden. Indien de stad, zoals beweerd wordt, diezelfde regel niet zou willen toepassen, is er dus een meervoudige juridische basis om dit te verhinderen, onder meer door zich te beroepen op de aantasting van het gelijkheidsbeginsel.

Wat de maaltijdcheques betreft lijkt er nog een belangrijk probleem te zijn. Ondermeer voor heel wat schoonmaaksters die met halftime contracten werken. Bij de provincie krijgen zij een maaltijdcheque van 7 € per gewerkte dag, ook als het maar om een halve dag gaat. De stad kent een cheque toe per volle dag (7,6 gewerkte uren). Op jaarbasis zouden deze schoonmakers daardoor een halftime -maandloon verliezen van circa 700 euro of meer. Ik reken er op van u te vernemen dat dit ook voor u onaanvaardbaar is en dat u samen met de vakbonden zoekt naar sociaal-juridisch haalbare compensaties. Idem dito voor de rimpeldagen.

Indien er zich ongelijkheden voordoen in de statuten tussen museummedewerkers die van de provincie komen en die welke nu bij de stad werken, dient er gewerkt te worden aan een harmonisering naar boven, naar het beste statuut. Op zijn minst dient het 'uitsterfscenario' (voor betere voordelen voor de personeelsleden in transitie) gehanteerd te worden zoals bij de overgang van federale ambtenaren naar de regionale overheden. In geen geval kan men de rechten van de overkomende provinciewerknemers naar beneden nivelleren.

Onze vraag is:

- Voor welke van deze twee oplossingen ijvert het provinciebestuur?
- Is ze akkoord met de gevraagde garanties en hoe zal ze die bekomen?